

Մանգոռնի Էֆեաթ

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԷ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

1866 ՄԱՐՏ 31 ԲԷՆՃԵՄՊԻՆՉ

ՆԻՄԵՐՈ 23

Մանգոռնի Էֆեաթը հաճախակի է անցնում 260 նիւսիէ վերինը, սենեկի գոյնէն թոյլ փարսաւ տալի իշխան օլարագ, 200 զէ՛ օլուպ, ալթը ալլըղը 100 զէ՛ օլա- ծագ, վէնիւսի տալի 50 ար փարսայ սաթըլաւագ տըր:

Իլանաթըն պէհըր սաթըլը իշին, պի- ընճի տէֆատա 5, իքինճի տէֆատա 2, վէ իւլիւնճի վէ սայիր տէֆալարտա 1 էր զուրուշ ալլընաւագ տըր:

Մէքթուպ վէ սայիրէ, իսթանպուլտա Պաղլէ Գաթուա- խարիճինտէ, գարաղօլտանէ իլէ ճամիի շէրիֆ արա եւ- ընտէ քեպին Շապճը իննընտա, Կարապետ 3. Փանու- եանըն 18 նիւմէրօլու օտաւընա կէօնտէրիլէճէ տիր:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Մէմլէքէթէյնտէն կէլմիշ օլան վէ- քիլէր, բազար իրթէսի կիւնիւ, հու- զուրի շէվքէթմէվիթուրի հազրէթի փա- տիշանիլէ չըգմագ շէրէֆինէ մագհար պուլլըլմու չար տըր:

— Փարիստէ թէճէմիւ իթմէքտէ օ- լան Մէմլէքէթէյն գօնֆէրանսը, քէնտի մէճիսինի թէէիսի իլլէմիշ տիր. չիւնքի մէմլէքէթէյնտէ եէնիտէն մէպուսանը միլլէթ ինթիլիսայ օլունմագտա օլուու- ղունտան, չու իճրաւթըն սօնուսա պէք- լէնիլէրէք, էֆքեար ու ըէյի միլլէթին քեաւիլէն անլաշըլմասընը, վէ օնա կէօ- ըմ մէսէլէնին թէսիլլէ իտիլմէսինի ճա- յիլ կէօրմիւշ տիր:

— Մանգու մէնին 20 ինճի նիւսիսիւ- տէ, Լէվանթտա միլլէթիմիլ հազըրտա եազըլմը օլան իքի եանլըլըղը պէյան իլլէմիշ իտիք, Պու հաճիթաքի Լէվանթ- տա, մէգըլուր սէսիլլաթըն թաւհիւ ի- տիլտիսի տալի օգուլմուշ տուր:

— Պաղլէ Մուսթաֆա բաշա հազ- ըթթէրինին Տէր սատտէթտէն սէրիան եօլճու իտիլմէսինի, Լէվանթ Հէրալտ, միւշարիլէյն հազրէթէրի թարաֆընտան մալլէյնճէ գուհուրա կէլէն պաղը աղըր մէգալաթ ու տիգգաթա համ իլլէտիքտէն սօնրա, միւշարիլէյն հազըրտա ճայիլ կէօրիլէն մուսամէլէ իշին տալի, իլմի մանթըգա մուվաֆըգ պիր ճէվապ սալլը- լամաղ, աէմիշ տիր:

— Լէվանթըն կէլէն կիւնքի նիւսիսի- սինտէ, Տէվլէթի ալլէյնին պիւմճէսինի թէթթիլ իթմէքտէ օլան գօմիսիօնու թէֆթիլ ու թէճէսիւսինտէն, իրաու- ճա պիր միլիօն ինկիլիկ լիւսար աչըգ չըգ- տըղը եազըլմը իտի. պու տէֆա իսէ, եինէ մէգըլուր զագէթատա, մէգըլուր

գօմիսիօն մարիֆէթիլլէ թէթթիլ օլու- նան լայիհանըն եազըրտա նէշը իթտիրի- լէճէկի, վէ վարիտաթըն թէգիլիսին տա- յիր պաղը թարիլ ու թէտալիլէր տա- խի տէրճ իտիլլէճէկի, օգուլմուշ տուր:

Մէգըլուր միւզաքէրէ մէյտանէ չըգ- տըգտա, կէրէք էվրօպատա վէ կէրէք պուլարտա, պիւլիլք տըղու վէ մէրագ ի- լէ օգուլմաղընտա չիւքհէ եօգտուր:

— Կէլէն ճիւմա իրթէսի կիւնիւ, Զա- թը հազրէթի սատտէթթէնաշինին պիր մալտուսի, սինի սապալէթինտէ տըմի տարի պագա իլլէմիշ տիր:

— Եէհուտի միլլէթի միւթէպէրան ու խանէտանընտան պուլլուսան Մ. Գա- մանաօ թարաֆընտան, Պալաթ եանիլը- նընտա մուսապ օլան պիլաթէկէանէ 150 լիւրալըգ իրգագ իհտա գըրնտըղը մա մէմ- նուլիլէն զագէթալարտա օգուլմուշ տուր:

— Զարչէմպիհ կիլճէսի, ինկիլթէրա սէֆիրի յօրա Լայընա թարաֆընտան վիւ- քէլայի ֆէիլսամ վէ մէմուրինի քիրամ հազարաթընա պիր աղիւմ գիլաֆէթ քէ- չիտէ օլուլմուշ իսէտէ, տիւ չար օլուուգ- լարը հիւզն ու քէտէրի ըտէրանէլէրի տէպէպինտէն, Զաթը սատտէթթէնաշի հազըր պուլլուսամուշ տըր:

— Լէվանթտա օգուլմուշ տուրա կէ- ըն, ճիւմա իրթէսի կիւնիւ Պրանսըլ բօսթա վարօրու կէլալիքտէն սօնրա, Պը- լանսա սէֆիրի մարքի տը Մուլթիլէ, իւհպէթլու տէվլէթլու Ուալի բաշա հազ- ըթթէրինին ու զուլն պօլլու միւլաքաթ ի- տէրէք, Մէմլէքէթէյն մէսէլէսի իւգէրինէ սէօլլէյմիշ տիր:

— Թէվաթուրէն իշիտիլիլինէ նա- զարէն, Գալաթա թիւճճարընտան

պիրիսի, 40 պին լիւրա իլէ իզհարը իֆ- լաւ իլլէմիշ տիր:

— Պրանսան ճէմիլլէթէրինին պիր- լէշէրէք, Պրանսեա հարիլգէտէկէանը իշին իլանէ թօրլամագտա օլուուգլարը, վէ հաթթա, Պրանսըլ լօճաւընտա չիւ- տիտէն 15 պին զուլլուշ թօրլամագտա, էթօալ տ' Օրիանտա օգուլմուշ տուր:

— Պրանսա խարիճիլ վէքիլ թարա- ֆընտան, Պէյրուլթ պաշ գօնաօլուսուսա կէլէն պիր թահիրարթտա, իմէրաթօր հազրէթլէրի թարաֆընտան, Ժօգէֆ Գալաթըն Պրանսայա գապուլ օլուլմա- տըգտան պաշգա, Պրանսըլ կէմիլլէրինէ տալի գապուլ օլուլմամաւը, իճապ ի- տէն մէմուրինէ էմր ու թէնպիհ օլուլմ- մուշ տուր:

— Իսթանպուլու սայիր սէմլէրինտէ նասըլ կէլմիշտիր պիլմէյիլ. Ֆագաթ, Պէյօղլուտա, հիւքիւմէթ թարաֆընտան զագէթալարտա տէրճ իթտիրիլէն էմր ու թէնպիհէ ըաղմէն, հէման տէպէպիլիլիլ քի, տապանճա բաթըրթըր, պաշգա սէնլէրտէն տահա գիլապտէ իշիտիլիլտիր:

Նասըլ քի կէլէն կիւն տալի սէօլլէ- միշ իտիք, չու եապանի ուսուլին իճրա- սը միլլէթիմիլտէ կէօրիլլէյիլ, անճագ բուսարտա, վէ խուսուսիլլէ Ոգտէնիլ- լիլլէրտէ կէօրիլլէքտէ տիր. վէ պու- նուստա սէպէպի, պաղըլարըն վէրտիլլէ- ըրի մանէա կիպի, բուսարըն սիլահա տ- լիւմիշ օլմասընտան օլմալըպ, իլլա, պիր թագըմ թէթթիլլէսիլլէրին, օնտան պիր զէվգ տուլմագտա օլուուգլարընտան տըր. իսպաթ. թաշըալարտա, արէֆէ կիւն- լէրի իսլամլարըն, վէ մանսաթըրլարա գի- յարթէթ կիթտիլլէրինտէ Հայլարըն տա- խի այնի ճահիլլիլի իճրա իտէկէլիլլէ- ըրի, էհլի սէյեա հաթթա մալիւմուր:

Բասագալեա կիւնէրի զուհւրա կէ-
մէքտէ օլան շու հարեքէթինա հեմլարէ ,
վազաա թապեիպ խոիմէյէ շայանորը .
լաքին , հիւքիւմէթ թարաֆընտան էքի-
տէն եասագ իտիլմիշ իքէն , հեման հիշ
իթաաթ օլունմայրպ , վէ իթաաթ սըզլըզ
իտէնէրէ հիշ պիր շէյ սէյլէնմէտիկի-
տէ , ազ թէաճճիւպ իտէճէք պիր շէյ
տէյիլ տիր :

Պէօյլէ րէսմի եասագլարըն իմաստընձա ,
նիչէ տէֆա կէօրիւլէն տիգգաթսըզլըզ-
տան , պէյն էլ նաս , «աստամ սէնտէ , հիւ-
քիւմէթ եասագլարը , օնուն էօմրիւ իւշ
կիւնտէն զեյաստէ օլմագ » տէյի պիր մէ-
սէլ սէյլէնմէքտէ իքէն , պու տէֆաքի
եասագ իտէ , տէյիլ իւշ կիւն , իլա իւշ
չարեք տախի տիյնէնմէտիկիտէն , քէ-
մալ էսէֆ իլէ սէյլէրիլ քի , մէսէլ մէզ-
պուրու , հիշ տէյիլ իտէ Պէյօղլու իշին
թաստիդ իլէմիշտիր :

Պիզ խալիսանէ , վէ պիրա միւտահէնէ
սէյլէրիլ քի , Սալթանաթը սէնիյեհէնին
սոգամէթ ու միւպահաթը իգլիգաւընձա ,
եա սիր եասագ սըզը սըզըյա թուլտու-
րուլմալըտը , վէ եախստ հիշ եասագ ի-
տիլմէմէլտիր . զիւտ , լէսմի եասագտան
սօնրա միւսամէհա օլունմագ կիպի , գա-
պա էհալի իշին ֆէնա պիր իպլէթ օլա-
մագ :

— Պալտոթեանկըննտա , երգընթը ալ-
թընտա գալարագ տէօրթ քիշի թէլէֆ
օլտուղու , վէ Բուժ Բաթըրիի հազըթ-
թէրիլէ վէքիլինին , մէզքիւր աֆէթ վագ-
թինտէ օրատա պուլունարագ , վէ պախ-
շիշէր վիւրէք , չալշանլարը թէշվիգ
իյէտիքլէրի զագէթալարտա օգունմուշ ,
վէ միլլէթիմիլ թարաֆընտան տախի , օ-
րանըն քարոզիլ Բարթուղիմէոս վարդա-
պետ իլէ , վէքիլ հայր սուրբուն , օլ կիճէ
զայրէթտէ գուսուր իթմէտիքլէրի մէս-
մուլիմիլ օլմուշտուր :

ՊԵՅՕՂԼՈՒ

Պաշգա սէնէլէր Բուժլար , Ջատիկ ա-
լայընը , թէաթ օնուն եան , տար , վէ չիշ-
լի սօգաղընտան կէլիւրէք , պիզիմ քիլի-
սէնին օրթա գաբուսու էօնիւնտէն կի-
տէրլէր իմիշ . հալպու քի պու սէնէ , հէր
նէ սայըյա մէպնի իտէ , պիզիմ քիլիսէ-
յէ խապէր կէօնտէրէք , մէզքիւր ճատ-
տէտէքի գաբուտան կիլիպ , օ պիր չոգ-
տըզլարը գաբուտան չոգմալարընա միւ-
տատէ օլունմասընը թալէպ իթմիշէր :

Պու թէքիլիֆի , քանի էլայնէլէյէ սէվէն
պիր իքի քիշիլէր իշլթտիքլէրինտէ , նէ
քարոզիլ վարդապետէ , վէ նէտէ էսկի
վէ եէնի թաղական խորհուրդլար ազա-
լընա խապէր վէրիլ լէյ սօրմագսըզըն ,
քիւսթախձա քէնտի թարաֆլարընտան
«բէք իյի» տէյի սէօզ վէրմիշէր :

Սօնրաան , մատտէ պաշգալարըն վէ

Խորէն վարդապետին տախի մէսմուլի օլ-
տուգտա , վագաա մէրգուման «իշկիւ-
գալարա» չիգմէտէն եօգալը չոգտըզլարը
խապէր վէրիլմիշ , վէ պիր տէֆա սէօզ
վէրիլմիշ օլմասընա մէպնի , սիւքիւթ ի-
տիլմիշ իտէտէ , պէլքի , անըն իւզէ-
րինէ Բուժլար շու եէնի սօգագ իթթի-
խագ իթտիքլէրի քիլիսէմիլ հալիսինտէն
կէշմէքլիքտէն քէնտի քէնտիլէրէ վագ կէ-
չէրլէր իւմիտիլլէ , «չալայընը քիլիսէտէն
կէշտիկիլնտէ , էկէր տապանձա աթտըր-
մամայա սէօզ վէրիլ իտէնիլ , պուլուրու-
նուզ , եօխսա , տապանձա աթմագ պիլիմ
հեմ ուսուլիմագտէն տէյիլտիր , վէ հեմ
տէ թէճէմիւ իտէճէք օլան պիւլիւք իգ-
տիհամ իշինտէ պագը սագաթլըզ վու-
գու պուլաձալը իշթիմալտէն տիր տէյի
Բուժլարա խապէր կէօնտէրիլմիշ , վէ «բէք
իյի , թապանձա աթտըրմայր » ճէվապը
ալընմըն տըր . հալպու քի , տապանձալը
աթմալարըն , պիզգաթ , քէնտի Բաթըրի-
խանէ քիլիսէլէրինտէ տախի , եասագ վէ
թէնպիհ տիյնէմէտիքլէրի ճիհանըն մա-
լիւմու իքէն , պիզիմ , իթիգաւը քէսիլի
օլան զաթլար ինանմըշլար , վէ սօնունտա
տախի , պարուլթ թիւլթիւնիլ վէ գօգու-
սու իշինտէ պօղլուլմուշտուր :

Պիզ Բուժլար թարաֆընտան զուհու-
րա կէլէն թէասալիւպ եախստ նէզաքէթ-
սիլլէյէ թէաճճիւպ իթմէյիլ , իլա շու-
նա թէէսսիւֆ իտէրիլ քի , պէօյլէ խա-
ֆիֆ մէշէպլիլիքլէր , տայիմա պիլիմ
թարաֆընտան իմրայէ կէլմէքտէտիր :

Եօգարտաքի հիքեայէտէն աշիքեար
կէօրիւնմէքտէ տիր քի , միտրապօլիտ է-
ֆէնտիլին , եախստ Բուժլար քիլիսէսի
մէճիսինին , պիլիմ քիլիսէ հալիսինտէն
ալայ կէշիլմէյէ րուխսաթ իսթմէսի ,
իլիսթիլանձա պիր մուհապալթ վէ եա-
զընլըզ իմրասը մագսէտիլնէ մէպնի օլմա-
յըպ , անձագ սօգագ եէրինէ օրատան կէ-
չիլմէսի նիյէթիլլէ վուգու պուլմուշ ի-
քէն , պիզիմ քանի էլայնէլէյէ , քահանալա-
լը վէ տիրացուլարը թաճիլ իթտիքլէրին
պաշգա , «էկէր միւսատաթ իտէր իտէննէ
ալեա , եօխսա , կիտիպ գապրիսթանտէն
Սրապիօն եպիսկոպոսու կէթիլլէրէք , իս-
թէտիկիմիլ կիպի պիւլիւք զէնէթ իլէ
իգլիլիպալ լէսմինի իմրա իթտիլիլիլ »
թէհտիլլէյէ , Խորէն վարդապետի տախի
գօրգուլթմուշլար վէ մէճպուր իթմիշէր
տիր :

Թէքլարէն սէյլէրիլ . հայը՛ք քի , Պէյ
օղլուտա պուլունան պագը տէքօթ թա-
պիաթլը զաթլար , պիւլթիւն միլլէթի իս-
լահ վէ խապէր իթմէք իսիւլեա վէ իտ-
տասընտա կէգտիքլէրի հալտէ , պիզգաթ
քէնտի սէմթէրինի , էօյլէ պիր գաշ մէ-
մուրիյէթ մէսթանէսի էլլէրինտէ պը-
րագմըշլարտըր :

Պաշգա եէրլէրին մէքթէպլէրի բարա-

սըզլըզտան իլէրու կիտէմէտիկի հալտէ ,
Պէյօղլու մէքթէպլէրի , վէ ալլէ խուսուս
զըզլար մէքթէպի իտէ , իսթէնիլիլի գա-
տար վարա պուլունտուղու հալտէ , մէք-
թէպ իսմինէ լայրգ օլմայան պիր հալտէ
պուլունմագ տա տըր . Բուժ ալլայընը գար-
շըլամագ իշին , բարչա բարչա օլան զաթ-
լար , պիրագտա մէքթէպլէրին իլէրուլէ-
մէսի իշին չալըշալար , աճէպա տահա
իյի օլմագ մը , վէ ասըլ վաղիֆէլէրիտէ
պուլ տէյիլ մի տիր :

Մօղօսուլն գահվէսինէ տօլարագ , վէ
նիչէ տէֆալար միլլէթ վէ մէմէքէթ լաֆ-
զը իտէրէք , շէվգ ու զայրէթլէրինի պօլ
պօլ մէյտաննէ աթան զաթլար , աճէպա
Պէյօղլու կիպի պիր մէմէքէթին մէք-
թէպլէրինի իլէրու կէօթիւրմէյէ նիյէթ
վէ հիմմէթ իլլէսէլէր , վաճիպէյի զիմ-
մէթլէրինի իմրա իթմիշ օլմագլար մը .
եօխսա , իտարէյի քիլիսէ վէ մէքթէպի ,
գայտը հայաթ իւզըն տէր իւ հտէ իթմիշ
կիպի պիր թալը ու հարէքէթտէ պուլու-
նան զաթլարտան գօրգապտալմարտըր :

... էկէր ու թանմասա իտիք , թա-
լաֆլարընտան պիզ «էվլէթ» ճէվապընը
վէրիլ իտիք :

Պիլմէյիլ , աճէպա բագար կիւնքի սօ-
ուզ հարէքէթլէրի զըմնտա նէտամէթ
կէթիլլէրէք , պիր նէվի թարգիլէ վիւրիշ
օլմագ նիյէթինէ մէթնի մի օլա , եօխսա
էօյլէ լասթ կէլամը օլա , միւմայիլէյհ
Բուժ միտրապօլիտի էֆէնտի , պիր գաշ
զէվաթ պէրապէրինտէ օլտուղու հալտէ ,
Ջատիլին իքինճի կիւնիւ , խապէր կէօն-
տէրէլէք վագլթինի պէյան իլլէտիքտէն
սօնրա , Խորէն վարդապետէ կէլլէրէք խաս-
սէթէն պիր վիզիլթա վէրմիշ , վէ պատէ-
հու պիրլիքտէ քիլիսէյէ ինէրէք զիյարէթ
իթմիշ , վէ տուալար օլունմուշտուր :

ԷՏԻՐՆԷ

Կէշէն կիւնէրտէ Գուրիէտէ տէրձ
խոիլմիշ օլուպ , վէ թաֆսիլաթը թա-
լաֆընդա կէօնտէրիլմիշ օլուպտա , շիմ-
տիլլէ գատար եէրիմիլ միւսատաթ իթմէ-
տիկիլնտէն գալմը օլան շու աթիտէքի
վուգուլթը պուլ տէֆա տէրձ իտէրիլ .
... միւլէլիֆ :

« Պունտան իքի սէնէ մուգատտէմ , Ու-
զուն-Քէօրիւլիւ էվի տինմէքլէ մէշհուր
պիր խանէտէ իգամէթ իթմէքտէ օլան իս-
թիլարէ պիր գատար , վէֆաթ իթմէքտէն
պէշ ալթը մահ գատար էվլէլ , պիր կիւն
Պարտիգեան Առաքել աղա իլէ , միւլթէպէ-
րանը միլլէթտէն պագըլարընը խանէսինէ
տալթէ իլէ , — «չու սաքիլէսի պուլուն-
տուղում միլք խանէ , քէնտի մայիմ օլմա-
յըպ , իլլա միւլթէվէֆա ցովաննէս օղլու-
մուն իտի . մէրգունուն վէֆաթընտան սօն-
րա , գըզը Ագապի հէնուզ պիր պուլուզ
եալընտա օլուպ , վէ տուլ կէլինիմ իտէ ,
պաշգա պիր գօճայա կիտէրտէ , մէզքիւր
խանէ պէլքի էլտէն չըգարըլըր չիւրհէսինէ

մէպնի, Պարտիզեան աղալէր, մուսապաթ
սուրէթտէ օլարագ, պէնիմ իւզէրիմէ ին-
թիգալ իթտիրտիլէր. վէ մուսախէրէն պիւ-
մէմ նէ նիյէթէ մէպնի իտի իտէ, իքի գըզ-
լարըմըն իսմիլնէ այրը այրը հէօճճէթ չըգարթ-
աղար. հալպու քի, անլէրին քեաֆֆէսի
սուրէթա եարըմը շէյլէր տիր. հազըգաթի
հալ չու տուր քի, գօճամ վէֆաթ իթտիկի
վազըթտա, օղլում Յովհաննէս հիսսէլէրին
քեաֆֆէսիին սաթըն ալմը իտի. վէ էվ-
լետաթմ տախի վէֆաթ իթտիքտէ, էրքէք
էվլաթը օլմաթըղընտան, էվլին նըսֆը Աղա-
պինին, վէ տիկէր նըսֆը տախի հէմիլիլէ-
րի Մարիանէ, Հօիփսիմէ, վէ Թէնսուֆա գալ-
մասը լազըմ կէլմիլ իտի. Արատան պիրազ
վազըթ կէլտիքտէ, Ուլու-Եօլտաքի էվլիմի
թարաֆէյնին թիգաթը պուլունտուղու հալտէ,
իքի գըզըմ Մարիանէ իլէ Հօիփսիմէյէ թագ-
սիմ իլլէտիմ, վէ անլէր տախի պուլնա մու-
գապիլ օլարագ, պու էվտէ օլան հիսսէլէ-
րին, տիկէր գըզըմ Թէնսուֆա, քէնտի իս-
թէքլէրի իլէ թէրք իլլէտիլէր իտի. տիմէք
տիր քի, շիմտի պու էվլին նըսֆը թօրնում
Ագսպինին օլուպ, վէ նըսֆը տիկէրի տա-
խի գըզըմ Թէնսուֆուն տուր, Ալլահ իլին
շահիտ օլունուգ — » տէյի թագըրի իտէր:

« Եու թագըրիտէ հազըր պուլունտուղար
ճէվապ վիլէրէք, — « Խաթուն, Յովհաննէս
տէն էվլէլ վէֆաթ իթմիլ օլան Ձիյպա գը-
զընըն էվլետաթը օլան, թօրնում Ստեփանն
Անտօնեան պու էվտէն հիսսէ իսթէյօր, նէ ճէ-
վապ վէրիսին — » տէտիքլէրինտէ, խաթուն
տախի, — « Խալը, թօրնում Ստեփաննըն պու
էվտէ ալետագաթը եօգտուր — » տէր:

Մէրգում Ստեփանն տախի, օլ արատէ օ-
րատա հազըր պուլունտուղունտան, մէգըիւր
խանէտէ ալետագաթը օլմաթըղընա իգնա օլ-
տուղուն թագըրի իտէր:

Պու մատտէ, ասը իշի իճրա իտէն, վէ
խալլի սէնէտէն պէրու Տէր սաատէթտէ պու-
լունտան Պարտիզեան Յովհաննէս աղատան սի-
վալ օլունտուգտա, մէրգում տախի, — « Էվ-
վէթ, խաթունուն թագըրիինէ հազարէն, էվ
Ագապի իլէ Թէնսուֆուն տուր, մուսապինճէ
իճրաթը լազըմ կէլիլ, — » տէյի ճէվապ վէ-
րիլ:

« Յովհաննէս աղանըն մախտումի Գրիգո-
րիկ աղա պու ճէվապը ալտըգտա, Ագապի
իլէ Թէնսուֆուն իւզէրինէ, քէնտի հիւսնի
րիլալարընա թէվֆիգան հէօճճէթ չըգարթ-
աղարըր:

« Պու վուզուլաթ լարտան ճիւզի պիր վազըթ
սօնրա, մէրգումէ խաթուն վէֆաթ իթտիք-
տէ, մէրգում Ստեփանն աղա, մէգըիւր խա-
նէտէ, սնալըր վէ էօյէ գըզգարնտալարըլա
իգամէթ իթմէքտէ օլտուղունտան, վէ Ագա-
պինին գօճար Բէյէեան Կարապետ աղա, մէր-
գումուն էվտէն չըգմասընը իտտաա իլլէտի-
կինտէ, պազը մէրթէպէ սէրթ մուսամէլէտէ
պուլունտուղունտան, հէօճճէթլէրի եարտըր-
մըլ օլան Գրիգորիկ աղա հիտտէթլէնէրէք,
միւթէպէրանը միլլէթտէն պաղըլարը խանէ-
սինէ տալէթ իտէր, վէ Ստեփանն աղա տախի
օրատա պուլունտուղու հալտէ, մէյտանէ 52
սէնէլիք պիր հէօճճէթ չըգարըր, վէ Ստեփանն
աղանըն պիւլիւք պիրատէրի օլուպ, միլլէ-
թինտէ « Եւլաաաաաա իլլաանը » չաղըլան

Անտօնեան Միրիճան աղա մէգըիւր հէօճճէ-
թի օգուր:

« Մէգըիւր հէօճճէթին մալլինտէն ան-
լալըլաղընա կէօրէ, մէգըիւր էվ, Յովհան-
նէսին բէտէրինին օլուպ, հինի վէֆաթընտա
Յովհաննէս տիկէր հիսսէլէրի սաթըն ալմը
իսէտէ, կիւյա Ստեփանն աղանըն վալիտէսի
Ձիյպանըն հիսսէսի տիշարտա գալմըլ իմիլ:

« Ստեփանն աղա պուլունտէ իւզէրինէ քա-
թըրտըր պասմայա պալալաթըգտա, Պարտիզ-
եան Առաքել աղա, օլ կիճէ քէնտի խանէ-
սինտէ հազըր պուլունտան միւթէպէրանը միլ-
լէթ մուսամէլէտէսինտէ, — « պու հէօճճէթ-
լէրին քեաֆֆէսիինտէ պիլլիլիմ, մուսաթիւլ
շէյլէր տիրէր. չիւնքի գըզ էթիլմ գալաթը
իլլին, գարընտալըմ Յովհաննէս վէ տաժա-
տըմը Պապիկ աղալար, օլ վազըթ էօյլէ
պիր շէյ եարտըլար իտի, կէօրիւնիւր քի,
սօնրատան մէգըիւր հէօճճէթլէրի երթմայըլ
հըֆը իթմիլլէր տիր, հալպու քի, պէն Ալ-
լահ իլին շէհատէթ իտէրիմ քի, մէգըիւր էվ
Ագապի իլէ Թէնսուֆուն տուր, — » տէր:

Պ-ԷԷԷ Է-ԷԷԷ:

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ

Իշիթտիկիմիգէ նազարէն, պու կիւն-
լէրտէ Ընդհանուր Ժողով տալէթ օլու-
նաճաղ իմիլ:

Ղազէթաճըլըգ սըֆաթըմըգտան պաշ-
գա, պիրտէ երեսփոխանըգ սըֆաթը
թաշըմազտա օլտուղունտուգտան, հէր նէ
գատար, ազգային պահարտուն նէֆ-
լէթ կէթիլմիլ կիպի իսէքտէ, քէնտի-
միգի, թէհի եէրտէ ֆաթ իթտիլմէր
իլլին, օլ պապտէ պազը միւթալաամըլը
պէյան իտէրիլ:

Ընդհանուր Ժողով թէճէմիլ իթ-
մէք իլլին, մէյտանտէ պիր նիգամիւսմէ պու-
լունտալը, վէ վէրիլէճէք գարալար անըն
հիւքմիւնէ մուսաթըգ օլմալը տըր. հալ
պու քի, շիմտիլը պիգեմ նիգամիւսմէմիլ
թաթիլ իտիլիլ չիւքմիւնտէ պուլուն-
տուղունտան, Ընդհանուր Ժողովուն,
քէնտի գարալարընը հիւ պիր նիգամիւ-
թաթպիգ իտէմէյէճէյի պէտիհի տիր:

Պունտանտա գաթինազար, պիլ գաշ-
քիլլէր Պապը ալիլէ կիտիպ, Ընդհա-
նուր Ժողովուն ասլա խապէրի օլմաթըրը
հալտէ, կիւյա վէքիլ մուլթաթ տըրտըր
կիպի, էվլէլէթ մէճիլլէրին լաղվիլի իս-
թիտա վէ իճրատէն պաշգա, պիլ իրա-
տէյի սէնիլլէ Ընդհանուր Ժողովուն իշ-
տան պուլունտուլը օլան էթէ Ընդհա-
նուր Ժողովուն տախի, զասպ իթմիլլէր տիր.
տիմէք տիր քի, Ընդհանուր Ժողովուն
հիւ պիր հուգուգ գալմամըլ տըր, վէ
պինապէրին թէճէմիլ իթմէսիտէ իլլի
մանթըգա մուղայիլ տիր:

Իյգահ իտէլիմ սէօյլէտիկիմիլլիլ:

Ֆարգ իտէլիմ քի Ընդհանուր Ժողով
թէճէմիլ իթտի, վէ Սահմանադրու-
թիւնա թէվֆիգան, էվլէլա, էվլէլէթ
մէճիլլին արձանագրութիւնունու օ-
գուլթտուրտու, վէ արձանագրութիւն

իլլիլալընճա տախի, էվլէլ էմիրտէ,
Բաթրիք էֆէնտիլին իսթիֆասընըն գա-
պուլի եախտա առէմի գապուլի միւզաթէ-
լաթընտ պաշլանտը, վէ էքսէրիլլէթի ա-
րա իլէ տախի, մէգըիւր իսթիֆանըն գա-
պուլինէ գարապ վէրիլլիլ. նէ* օլաճագտըր
օլ վազըթ, Բաթրիք էֆէնտի մագուլ սայը-
լաճագմը տըր. վէ շիմտիքի մուսաթգաթ-
մէճիլա շու գարարը թանըլըպ, Պապը
ալիլէ թագըրի իտէճէք մի տիր, վէ մէգ-
ըիւր մէճիլա, Ընդհանուր Ժողովուն զի-
լի հիւքմիւնտէ պուլունտաճագ մը տըր.
պիլլէք պուլարըն քեաֆֆէսիտէ օլմաթ
շէյլէր տիր:

Պապը ալիլին նիլլէթի խայրիլլէսինէ
թէվֆիգան, Սահմանադրութիւն թա-
տիլ ու թէսվիլլէ իտիլլէճէք իմիլ, ծնա
պիր շէյ տէյէմէյիլ. ֆազաթ, նիգամիւ-
թիլլէթ օլունտուղու թագալիլլէ, եա
Ընդհանուր Ժողով տախի լաղվ իտիլլէ-
լէք, սօղոթունտան սօղոթույա, ճանի-
պի Պապը ալիլտէն, իճապ իտէն մէճ-
իլա վէ գօլիսիսունտան աղալարը թալ-
եին պուլունտալը իտի, վէ եախտա, Պա-
պը ալիլին օլ նիլլէթի խայրիլլէսինէսի,
Ընդհանուր Ժողովա թէպիլլէ իլէ, օրա-
տա, երեսփոխանըգ հուգուգունա թէվ-
ֆիգան, լաղըմ կէլէն աղալար ինթիլապ
օլունտալը իտի. հալ պու քի, էօյլէ օլ-
մալըպ, եիւզ նէֆէր երեսփոխան պէրիտէ
հայաթտա պուլունտուղու հալտէ, իլ-
լէրիլլէտէն պիր գաշ գաթլար, կիտիպ Պա-
պը ալիլին գանտըլմըլըպ, վէ թէքմիլ
պիր մէճիլլին, վէ տահա սահիհի թէք-
միլ պիր միլլէթին հուգուգու սարիհէ-
սինի, տէր իւհտէ իլլէմիլլէր տիր:

Պունտալը սէօյլէմէքտէն մագսէտիմիլ,
Սահմանադրութիւն էվլէլլէնտէն ֆէնա
օլաճագ տիմէք տէյիլլիլ. նասըլ օլաճա-
ղը հազըլտաաաա քէնտի գըլաալմըլը
տա իլլէթ իթմէյիլ. ֆազաթ, ֆարգ ի-
տէլիմ քի, էվլէլլէնտէն եիւզ գաթ ա-
լետ օլտու, լաքին օլ ճիւմէլ իլէ տախի,
պունտան սօնրա գանլի առէմ « Երեսփո-
խանըմ, հուգուգում վար տըրտ տէյէպի-
լիլ, վէ գաճիլլէ առէմ, Սահմանադրու-
թիւնումուգ վարտըր տէյի սէվիլիլ իֆ-
թիլտըր վէ էմիլլէթ իտէպիլլէճէքտիր.
մէկէրիլ, արատան պիր գաշ այ, վէ եա-
խտա պիր գաշ ելլ կէտիքտէ, թըպըր
մէրգուման գաթլարըն եարտըլարը կի-
պի, Ընդհանուր Ժողովտա պիր իքի մէ-
սէլէ իւզէրինէ, պազը մէրթէպէ միւճա-
տէլլէ կիլիշտիքտէն, վէ կիւճէնմիլ օլ-
տուգլարը պէհանէսիլլէ, պիր գաշ այ
մէճիլլէ այաթ տախի պասմաթըտան սօն-
րա, պիրտէ արանսըգ Պապը ալիլէ կիտիպ,
միլլէթ սըֆաթըլա իսթիլալար իթմէլլէ-
րի, վէ նէֆսանիլլէթլէրին իճրա իթ-
տիլլէրէք, օլ վազըթլէր երեսփոխանըրը
տախի, մահճուպ օլ մաղլուպ պիր հալ-

տե, մէյտանտէ պըրագմայարը իհիմալ-
տէն տէյիլ միտիր :

Մէկէրչի, շիմոնէրտէ ֆապ աւ գէմմ
իթմէքտէ օլտուղումուզ, էսկի վագըթ
ամիրալարընըն թութուղարըն եօլ տա-
խի թըպըր պէօյլէ տէյիլ միյիտի . վէ
միլէթիմիզ պիր գաչ սէնէտէն պէրու ,
սայէյի հաղըթի թէպարէրվէրիտէ, սէ-
վնիպ տոււա վէ թէչէքքիւրլէր իթմէսի,
անձագ մէգքիւր պիր գաչ քիչի.քէյիլ ու
էֆքեարընտան գուրթուլարագ, նիգա-
մընտա պիր ումումի մէճիսէ մագհար
պուլրուլմուշ օլմասընա մէպնի օլուպ, վէ
ումումի մէճիսին հուգուզը ազիմէսի վէ
րուհու տախի, մէմուրինի միլէթի, քէն-
տիսինին ինթիսապ իյլէմէսինտէն մահ-
տուտ տէյիլ մի տիր :

Պիզ գաթէն, Սահմանադրութիւնուն
թատիլ ու թէպիլէսինէ, շիմոնտէն միւ-
պատէրթ օլունմասընը իսթէյէնլէրտէն
իտիք . վէ հալեա տախի օլ էֆքեարտա-
յըզ . լաքին, իշթէ գիհնիմիզէ եալընըզ
պուրալարը իյիլմէքտէ տիր . եանի, պի-
րինճիսի Ընդհանուր Ժողով մէյտանտէ ի-
քէն, հուգուզուհուհու դասպ իտիլմէսի,
վէ իլէրուսի իչին տախի ֆէնա պիր իպ-
րէթ վէրիլէրէք, Սահմանադրութիւնուն
տայիմա թէչիլէքտէ, վէ պարաղընա մէճ-
հուլ կիպի պիր հալտէ պըրագըրմասը :

Էկէր, պիզգաթ, Պապը—ալի թարա-
ֆընտան, հիւքմի օլարագ, մէճիսլէրի-
միզ լաղվ իթտիրիլիպ, վէ նիգամնամէմիզ
թատիլ ու թէպիլէսի իչին պիր գոմիսի-
օն թայիին պուլրուլմուշ օլաա իտի, տա-
լիմա իթաաթը լազըմէյէ պօրճուլ օլ-
տուղումուզու պիլտիլիմիզտէն, հիւ պիր
չէյ սէօյլմէզ իտիք . հալպու քի, Պապը
պիտէն վիթուտ իտէն Պուլրուլտիլի ալի-
տէն, տիգգաթը օգուհուտուլու թագ-
տիրտէ, մուղայիլի օլարագ, հէր իճըա-
նըն, միլէթ սըֆաթըյա կիթմիշ օլան
գաթարըն միւրատը իւզէրինտէ միւէս-
սէս պուլուլտուղուլու րանա անլաշըրմագ-
տա օլտուղուլտան, երեսիտիսանլըզ հու-
զուզուլմուզա իսթիլնտէն, միւմայիլէյի
գաթարըն պու հարէքթիլէրինի ալէնէն
ճէրհ իյլէտիքտէն պաշգա, շու ու
մումի միլէթ մէճիսինին թէճէմիլին
տէ, պագը մէրթէպէ գըլ ու գալին պու
հուրինէ սէպէպիլիլէթ վէրիլմիշ օլաճաղը
իհիմալտէն պուլուլտուղուլտան, նի-
զամնամէնին թատիլ ու թէպիլէսի իսի
թամընա գատար, մէճիսի մէգպուրուն
թէճէմիլինտէն սարֆը նաղար իտիլմէսի
էլլէմիլէթի իւզէրինէ տախի, աճիպտան
վէ իսալիսանէ Պապը ալիլին նաղարը տիգ-
գաթընը տապէթ իտէրիզ :

Կէրչի երեսիտիսանլար, պէշ ալթը սէ-
նէտէն պէրու, իսայրիսահլըզ սըֆաթըյա-
լա իլէրու իլէրու աթըլարագ, միլէթի
շու հալէ կէթիլմիշ օլան պիր գաչ գաթ-
լարըն, պու տէֆաքի հարէքթիլէրինէ

տախի թէհամմիլ իլէ, սիւքիւթի իթ-
թիսաղ իթմէքլիսի թէճիլիզ, վէ էմրի
պասիրէթտէն առա իթմէքտէ տիրլէր,
նասըլ քի պիզ տախի, պու կիւնէ գա-
տար, այնի նիլէթ ու մագսէտէ մէպ-
նի սիւքիւթ իթտիքտէն պաշգա, հաթ-
թա պու տէֆա տախի, շէօյլէ պիր իս-
ֆիֆճէ կէչմէքտէյիզ . լաքին, մէճիսա-
չըլըպ պիր պիրինէ միւպաին էֆքեարը
էլլի ալթմըշ քիչի պիր արայա կէլտիք-
տէ, պիթթուպի, նիչէ սէօհպէթլէր ու
չըլըպ, վէ նիչէ միւճատէլլէրէ սէպէ-
պիլէթլէր վէրիլմէյի, իհիմալտէն
գաթան պայիտ տէյիլտիր :

Իհիմալտըր, պիզիմ պու քիւլիւք
միւթալաամըզ, Պապը ալիտէ ինթիսապ
օլունմուշ օլան մէճիս վէ գոմիսիօն ազա-
լարընըն պաղըլարընա բէք աղըր կէլէճէք,
վէ էսէրի գազապլարընը պիր եօլ իլէ իզ-
հարէ տախի չըզըչաճագլարտըր . լաքին,
շիմոնտէն քէնտիլէրէ իսպէր վէրիլիզ քի,
քէնտիլէր Պապը ալիսի գանտըրարագ,
պիզիմ հուգուզուլմուլու դասպ իթմէյէ
ճէսարէթ իթտիքլէրի հալտէ, պիզիմ տա-
խի, պա իրատէյի Սէնիլէ միլէթիմիզէ
իհսան պուլրուլմուշ օլան նիգամնամէյէ
թէվիթիգան գազանլըշ օլտուղուլմուզ
հուգուզուլմուզու հըֆիզ ու վիզայէյէ,
քէնտիլէրտէն բէք չօգ զիյատէ ճէսարէթ
իյլէմէքլիլէ, հազգ ու սէրպէսթիլիլթի-
միզ օլաճաղը թատիլի տիր :

ՀԱՎԱՏՈՒՄԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅԵԻ

Ալթթիլա տէվէթի, պիր գաչ սէնէ-
տէն պէրու, տայիմա Մաճարլարա սէր-
պէսթիլիլէթլէր վէրիլիզ, հիւսնի թէվէճ-
ճիւհինի գազանմայա չալըշտըգճա, Մա-
ճարլար տախի գանտաթսըղլըզ իտէրէք,
տայիմա իսթիլիլիլէթլէր ալթու վէ իս-
յալթըր տէրեալընտա կէզմէքտէ տիրլէր :

Ֆրանգֆորտա թատ օլունմագտա օ-
լան էօրօք նամ դագէթա, Մաճարլարըն
Ալթթիլատան ալթըրարագ, պաշըր պաշը-
նա հիւքիւլմէթ օլմագ սէվտասընտա կէզ-
մէլէրինի, հազգլարընտա իսայրլէր կէօր-
մէտիլիլնտէն, շու աթիտէքի պիրպահսը
տէրճ իթմիշ օլուպ, վէ Մէմլէքթէյէն
էհալիսինէ տախի բէք միւնասիպ պու-
լունտուղուլտան, թէրճէմէսինի պէյան
իտէրիզ :

«Հիւքիւլմէթի միւսթագիլէ օլմագ-
տան մագսէտ նէ» տիր, վէ շու մագսէտ-
լէրինի Մաճարլար, գա՞նդի մէպտէ իւ-
զէրինէ պինա իթմէքտէ տիրլէր . Պէս-
պէլլի միլէթլիլէր մէպտէսի իւզէրինէ,
Տայիլէյի իթիտալը թէճափուզ իթմէյէ-
լիմ, վէ շու մէպտէնին նիչէ պուլուլթ-
լար արգասընտա մէսթուր պուլունտու-
ղուլտա պէր թարաֆ իլէ, հայտէ,
հիւքիւլմէթ ու իրայէթէ չայան առա՞ ի-
տէլիմ վէ հայտէ, ֆարզ իտէլիմ քի,
Մաճարլարտան ալթընա պիր հիւքիւլմէթ,

էվլէթ պիր գրալլըզ օլտու, Ջանն իտէ-
րիզ քի, թապիլաթիլլէ շա՞ գրալլըզ հիւ-
քիւլմէթի մէշուլթէ (Սահմանադրութեան)
հէյնէթիլնտէ օլաճագ տըր . լաքին, պիզ
պիրագ տահա իլէրու կիտէրէք, տէյիլ
գրալլըզ, իլլա պիր ճուլմհուրիլլէթ
հէյնէթի տախի վէրմիշ օլալլմ, լաքին
էրպուպը բօլթիլիլէտան օլան գա՞նդի ա-
տամ ինանապիլիք քի, Ալթթիլա իլէ Բու-
սիանըն ալա եէրինտէ պուլունտուղուլտան
պաշգա, միլիլիլէթլէրի իսմինէ հէմիլէ
հասէտլէրինի իպրագ իլէ, իսեանէ չը-
զըչմագտա, վէ այնի արգու վէ նիլէթ-
տէ պուլունտան գալմար օրթասընտա
տախի պուլունտուղուլտը հալտէ, Պէլ-
ճիլա կիպի պիր գըրալլիլլէթէ, վէ եա-
խու Սիւիս կիպի պիր ճիւլմհուրիլլէթէ
մալիք օլմալարը իհիմալտէն օլապիլէ-
ճէք տիր . Գա՞նդի առամ ինանապիլիք
քի, Ալթթիլա տէվէթի քէնտուլի րա-
հաթ պըրագաճագ տըր . Տէվէթի մէզ-
պուլէնին րահաթ տուրարագ, էվթօպա-
ճա տայիլի մուհարէպէլլէրի մուճիպ օլ-
մայաճաղընա քի՞մ քէֆալէթ իտէպիլիք .
վէ պիր տէֆատա մուհարէպէ գաթու-
լարը աշըրտըգտան սօնրա, էմրի թէգատ-
տուլմ վէ սէրպէսթիլիլթիլն թէհիլլէթէ
տիւշիւպ, վէ էհալիլմէ իսէ, մատուի վէ
մանէվի իյիլիլէթլէր զիյատէ ֆէնալըզ դու-
հուր իտէճէյի շիւքհէսիլ տիր :

Մէգքիւր դագէթանըն պու լագըր-
տըլարընը բէք հազըլը կէօրիլլիլիլ . Բու-
սիա իլէ Ալթթիլա տէվէթիլլիլ արա եւ-
րինտէ, շիմոնտէն սօնրա, քիւլիւք հիւ-
քիւլմէթլէրին, ալէ իսուսու տահա գի-
յատէ սէրպէսթ պիր հէյնէթտէ օլա-
լագ եաշարա պիլմէլլէրի, չօգլուզ իւմիտ
օլունտուր շէյ տէյիլ տիր . պիզճէ հէրէ-
հալի, պուլունտուղուլտ հիւքիւլմէթտէն
ալթըլմայա չալըչմայըպ, իլլա անըն թա-
րիզը մէտէնիլլէթտէ իլէրուլլէմիլնէ
չալըչմայը տըր :

—Մէքսիկա իմրէրաթօրու հազըլթ-
լէրի, մալիլէսինի նիգամնա գօյուլտու-
նիլլէթիլլէ, Ֆրանսատան մալիլէճէ էհ-
լիլլէթի լազըլմէսի տէրքեար օլան Մ . Լանի-
լէյի ճէլպ իյլէմիշ իտի :

Միւսիւ Լանիլէ, շու իսուսու սու միւ-
թալաա իթաիլլէրն սօնրա, իմրէրաթօ-
րա քէնտի էֆքեարընը պէյան իյլէմիշ օլ-
տուղուլտան, թէմամ իճիլլէր գօնուլ-
մագ իւզըլ իլլէն, մէրգու մարանսըլվէ-
ֆաթ իթմիլտիր :

Մալիլէճէ լազըլմ կէլէն իսլահաթ վէ
իսպիլէ իսուսու սուսաա իլլէ իպրէթի քէն-
տիսի վիլմէք նիլլէթիլլէ, իմրէրաթօր
հազըլթլէրի, քէնտի թալիսիսաթընը
նըսթընը, մալիլէ սանտըղընա պալիշ իյ-
լէմիլտիր :

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆՔ ՀԵՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԻՍԱՆԷՍԻՆՏԵ
ԳԵՑ-ՕՂԼՈՒՍԱ ՏՈՂՈՒ ԵՈՒՍԱ, ՅՈԹՈԿԱՅ ԱԳՏՈՒԼԼԱՅ
ԳԻՐԱՏԵՐԼԷՐ ԳԱՐԸՈՐԸՍԱ ՆԻՒՄԵՐՈ 549 .